

Persbericht

31 mei 2011

Nog geen eind aan toename aantal jongeren met alcoholvergiftiging

Het aantal kinderen en jongeren met een acute alcoholvergiftiging blijft alsmaar toenemen. In de afgelopen jaren zagen kinderartsen in het hele land het aantal opnames oplopen van 297 in 2007 tot 500 in 2009. En ook in 2010 heeft deze trend zich doorgezet: afgelopen jaar werden maar liefst 684 jonge comazuipers opgenomen in het ziekenhuis. "Zeer verontrustend", zegt kinderarts Nico van der Lely, die deze jongeren op de alcoholpoli van het Reinier de Graaf Gasthuis in Delft behandelt. "Onlangs werd een jongen opgenomen, die dronken in de sloot gevallen was. Levensgevaarlijk. Naast het feit dat de lichaamstemperatuur kan dalen met kans op hartritmestoornissen, bestaat er een reëel gevaar van verdrinking." Opvallend is dat het in de meeste gevallen gaat om gewone, autochtone jongeren. Het zijn dus zeker niet alleen de 'probleemjongeren'. Bovendien blijkt uit de registraties dat jongeren nog steeds onder de wettelijke leeftijdsgrens alcohol kunnen verkrijgen in supermarkten, slijterijen of horeca. De gemiddelde leeftijd van de comazuipers ligt iets boven de 15 jaar.

Overzicht aantal meldingen en aantal rapportages 2007-2010 (tabel 1)

	2007	2008	2009	2010
Aantal meldingen van alcoholgerelateerde spoedopnames door kinderartsen	297	337	500	684
Stijging t.o.v. voorgaand jaar	-	13%	48%	37%
Aantal bruikbare vragenlijsten (respons)	231	288	440	566

Opmerkingen bij de tabel:

1. Bij nagenoeg alle behandelde kinderen en jongeren is alcoholgebruik de hoofdreden van opname. Het betreft dan een alcoholvergiftiging, oftewel een alcoholcoma.
2. De cijfers vormen een onderschatting van het werkelijke aantal. Niet meegenomen zijn de jongeren die door een huisarts zijn behandeld en evenmin jongeren die in het ziekenhuis door een andere arts dan een kinderarts zijn behandeld
3. Er zijn geen aanwijzingen dat de toename een gevolg is van betere registratie of snellere opname in het ziekenhuis. Jongeren experimenteren blijkbaar nog steeds gemakkelijk met alcohol en alcohol is voor hen gemakkelijk verkrijgbaar.

Doorsnee jongeren

Uit de onderzoeksgegevens blijkt dat de kinderen en jongeren die opgenomen worden met een alcoholvergiftiging een doorsnee vormen van hun Nederlandse leeftijdsgenoten. Het opleidingsniveau van de betreffende jongeren is een goede afspiegeling van de Nederlandse

jeugd CBS, 2010. De meeste jongeren volgen het VMBO onderwijs (ruim 43%), HAVO (22%) en VWO (ruim 16%). Deze percentages zijn vergelijkbaar met de gemiddelde verdeling per schooltype van alle Nederlandse leerlingen. Wat opvalt, is dat het bijna altijd jongeren zijn met een Nederlandse achtergrond. De verhouding meisje jongen is nagenoeg 50-50 met een leeftijd die varieert van 11 tot en met 17 jaar en met een gemiddelde leeftijd van net boven de 15 jaar.

Nagenoeg alle Nederlandse ziekenhuizen hebben er mee te maken

Kinderartsen uit 81 (van de 98) Nederlandse ziekenhuizen rapporteerden opnames van kinderen en jongeren met een alcoholvergiftiging. Gemiddeld ging het in 2010 om ruim 8 kinderen per ziekenhuis. In drie ziekenhuizen lag het aantal opnames iets boven het landelijk gemiddelde. Het betrof ziekenhuizen in Noord-Holland, Zuid-Holland en Noord-Brabant.

Gegevens over de opname (tabel 2)

	2007	2008	2009	2010
Gemeten gemiddeld alcohol promillage	1,8	1,9	1,8	1,81
Gemiddelde duur verminderd bewustzijn	2,2 uur	2,9 uur	3,1 uur	3,14 uur
Maximale tijdsduur verminderd bewustzijn	16 uur	24 uur	22 uur	48 uur

Opmerkingen bij de tabel:

1. Uit de gemeten bloedalcoholgehalten van de opgenomen kinderen en jongeren blijkt dat er meestal veel alcohol is gedronken. Het gemiddelde promillage bedraagt 1,8. Bij jongeren van 15 jaar staat dat gelijk met ongeveer 15 glazen alcohol (in korte tijd gedronken) en bij kinderen van 11 jaar kan dat promillage al bereikt worden vanaf 6 á 10 glazen.
2. Uit tabel 2 blijkt dat de jongeren gemiddeld zo'n 3 uur in coma liggen met in 2010 een uitschieter van 2 dagen. Bij 85% van de opgenomen jongeren was het noodzakelijk een infuus aan te leggen.

Alcoholintoxicatie buiten bereik van ouders

Als kinderen en jongeren een alcoholvergiftiging oplopen zijn ouders bijna zonder uitzondering afwezig. Bijna altijd gebeurt het in aanwezigheid van vrienden (in 93% van de gevallen). Het gebeurt bij vrienden thuis of in een keet (38%), op straat (23%) of in de horeca (16%). Jongeren geven bij navraag aan dat ze in ongeveer de helft van de gevallen de alcohol van vrienden hebben gekregen. In 2010 hebben 65 jongeren onder de wettelijke leeftijdsgrens voor de verkoop van alcoholhoudende drank (16 jaar) toch alcohol verkocht gekregen in supermarkten, slijterijen of horeca. In 2010 hebben daarnaast 33 jongeren van 16 of 17 jaar sterke drank verkocht gekregen in Nederlandse slijterijen of horeca. Uit deze getallen kan worden afgeleid dat er in een aanzienlijk aantal gevallen sprake is geweest van overtreding van de Drank- en Horecawet. Daarvan is sprake als zwak-alcoholhoudende drank verkocht is aan jongeren onder de 16 jaar of sterke drank verkocht is aan jongeren onder de 18 jaar. Verder is ook sprake van overtreding van het Wetboek van Strafrecht als in de horeca drank is verstrekt aan jongeren die reeds onder invloed waren.

Verantwoording

Zodra een jongere met een alcoholvergiftiging wordt opgenomen en gemeld, ontvangt de kinderarts een vragenlijst. Niet in alle gevallen wordt de vragenlijst teruggestuurd. Op grond van de ingestuurde vragenlijsten zijn nadere analyses uitgevoerd van de betreffende spoedopname.

De registratie van jongeren met een alcoholvergiftiging is een initiatief van de Nederlandse Signaleringscentrum voor Kindergeneeskunde (NSCK), TNO Kwaliteit van Leven, Bouman GGZ, het Reinier de Graaf ziekenhuis, het Nederlands Instituut voor Alcoholbeleid (STAP) en de Universiteit Twente, afdeling Communicatiewetenschap.

Naam rapport: Alcoholintoxicaties bij jongeren in Nederland, een onderzoek bij kinderafdelingen in Nederlandse ziekenhuizen, cijfers van 2007, 2008, 2009 en 2010.

Voor informatie:

- Nederlandse Signaleringscentrum voor Kindergeneeskunde (NSCK), woordvoerder namens de Nederlandse kinderartsen: Dr. Nico van der Lely, Reinier de Graaf Gasthuis, tel. (015) 260 33 52
- Universiteit Twente: Dr. Joris van Hoof, tel. (053) 489 61 31
- Het Nederlands Instituut voor Alcoholbeleid (STAP): Ir. Wim van Dalen, tel. 06 532 955 44
- TNO Kwaliteit van Leven & Bouman GGZ: Drs. Rob Rodrigues Pereira, (088) 866 6272